

BETLEHEMI GYERMEKGYLKOSSÁG

1. A történelmi emlékekről. A) A gyermekgyilkosságra nincs adat Máté ev. kívül.
B) Flavius Josephus sem emlékezik meg róla
C) Lehet-e az evangéliumokat történelmi emlékként

kezelti?

- Az evangéliumok feljegyzései nem hiteltelenek.
- Máté zsidó-keresztény olvasóknak írta evangéliumát.
- A gyermekmészárlás idején nagyobb figyelmet kapott Heródesnek már évek óta meglévő örvénygyilkos magatartása: Mariamnétől származó két fiát megölette, a 300 vitézzel együtt, akik a két fiú szolgálatára voltak rendelve. Kr.e. 7.-ben történt ez. Ugyanebben az évben még 6000 farizeust megöletett, mert megtagadták a császárnak teendő hűségeskü.
- Kb 2-2,5 év múlva, Heródes a halálát érezve a stadionba gyűjtette Izrael előkelő és vitéz családjainak férfait, és azt a parancsot adta, hogy halála órájában nyilazzák le őket, hogy nagy siratás legyen, ha ő eltávozik az élők sorából. Haldoklásakor is volt még arra figyelme, hogy Doristól származó első fiát, Antipatert kivégeztesse.
- E képbe tökéletesen beleillik a gyermekgyilkosság is.

2. Heródesről a). Ie. 73-ban született Askalonban
b) Ie. 37-ban 36 évesen örökölte apja trónját, aki lényegében átjátszotta Izaelt a rómaiak kezére. Ie. 4-ben, 69 évesen halt meg.
c) Heródes tudta, hogy nagyon ravasznak kell lennie, ha trónját meg akarja tartani. Ez jellemezte egész pályafutását. *Heródes jellemzése*: Vonzó, erőteljes testalkatú volt, arcáról bár nem maradt fenn korabeli ábrázolás, a leírások szerint jóképű ember volt. Kiváló lovas, íjász, bátor katona, kitűnő birkózó. Észjárása gyors volt, ügyes. Idővel azonban, ahogyan a hatalomba beleszeretett, okosságát, ügyes diplomáciai érzékét az alattomoság, később pedig a kíméletlen, gátlástalan és durva hatalomféltés jellemezte. Mindenkire gyanakodott. 10 jogszerű felesége volt — mégis csak egyetlen asszonyát, a Hasmonaeus Mariamnét szeretette. A hatalomféltés még ezt is felülírta: kivégeztette Mariamnét, de a kivégzés után évekig tartó depresszióba esett, ami a korabeli viszonyok között kezelés híján komoly elmebetegséghez vezetett. Ez a betegség eluralkodott rajta, a mindenkire való gyanakodásában utólag felfedezhetőek a paranoid tünetek. Megszámlálhatatlan sok embert — köztük rengeteg rokont — gyilkoltatott le.

3. Betlehem: A szó jelentése — Első jelzések a városról a Bibliában: Gen. 35:19.
Ráchel itt hal meg szülésben.
— Következő alkalmak: Ruth könyve, majd 1Sámuel 16:1; 17:12.

- A próféciák: Mik. 5:1
- Újszövetség: Máté és Lukács jegyzi le, hogy Jézus születési helye.
- Kritikusok megkérdőjelezik a betlehemi születést, mivel Jézust mindenütt Názáreti Jézusnak hívták. Azt állítják, csupán a „Messiás-teológia reflexiójából adódott”, hogy Betlehembe tegyék a születést, és csak az őskeresztények találták ki.
- Az őskeresztények sokkal tisztább lelkiütemek és becsületesebbek voltak, semmint ilyeneket direkt kitaláltak volna.
- A kereszténységnek az őskeresztény korban nem volt szüksége hamisításokra. Sajnálatos, hogy az első hamisítások, amelyek kb 6-700 évvel Jézus mennybemenetele után jelentek meg, mind az egyházi hatalom gyakorlásával függenek össze. Az őskeresztény korban a Szentlélek kiáradása és a keresztények halállal sem törődő evangéliumhirdetése közben semmi jelentősége nem volt annak, hogy bizonygassák a betlehemi születést.
- Justinos martyr egyébként 100 körül felkereste a júdeai Betlehemet. A születés helyét jól megjegyezték a városka lakói, nem annyira Jézus miatt, mint inkább a keleti bölcsek látogatása miatt, ami évszázadokra kiterjedő szenzáció volt a jelentéktelenségbe süllyedt Betlehemnek. Justinos feljegyezte a helyet, majd Origenész is ott járt ennek nyomán. A hely 2000 év óta jelölt hely — noha ma Palesztin fennhatóság alatt áll —, nem változott. Konstantin bazilikát emeltetett a születés barlangja fölé.
- A „katalyma”-kérdés. A szó etimológiája szerint a katalyma=szállás (nem szálloda, ahogyan ma sokan értik.) Józsefnek valószínűleg volt még némi örökrésze a városban, de nyilván más rokonokkal együtt. A katalyma a „nagy szobát” vagy „tisztaszobát” jelentette. Korábban érkező rokonok, zarándokok már elfoglalták ezt, és egy szülését megérző asszony számára sokkal nyugalmasabb, elfogadhatóbb hely volt a barlang-istálló. Még ma is így építkeznek Betlehemben, a házat a sziklába vájta barlang elé húzzák fel

Betlehem ősi múltja. Neve: bit ilu lacham. Ősi kánaánita városka. A nevének jelentése: Lacham istennő háza. A héber elnevezés, a „lacham” „lehem”-mé

alakulása által lett a „kenyér háza”. Legelői és szántóföldjei dúsak voltak. Alkalmas volt, hogy jelkép legyen: Isten gondoskodik.

4 A Gyermekgyilkosság és a menekülés. Betlehem, mint említettük fentebb, nem játszott akkora szerepet a zsidó társadalomban Heródes halála körül, mint egyéb tragédiák. A zsidók (talán maga F. Josephus is) valószínűleg betudták Heródes többi rémtette közé. A keresztény korokban viszont kisebb jelentőséget tulajdonítunk Heródes nagyszámú és sokakra kiterjedő mészárlásának, mint a betlehemi gyermekgyilkosságnak. Mi ennek az oka? Okát **Jel. 12. fejezetében, a 4. versben** találjuk. Sok hatalomőrült diktátor, akár a közelmúltat, akár a régmúltat tanulmányozzuk, okozta sokszor milliók pusztulását. Itt azonban tudnunk kell, hogy a névtelen milliók *egyenként* és nem egy közös „tömegmasszaként” számítanak Istennél. A betlehemi gyermekgyilkosság oka, ha Heródes szándékát nézzük, akkor nyilvánvaló, hogy a leendő, és a zsidóknál számon tartott Júdából származó „örökös” biztos elpusztítása volt. A gyermekgyilkosságnak azonban a megváltás története szempontjából sokkal **mélyebb az indíttatása. Az a valaki, akit Sátánnak, Sárkánynak nevez a Szentírás, a megszületett Megváltó elpusztítására indította fel a szerencsétlen Heródest, akinek talán fogalma sem volt, hogy kinek az eszközeként adta ki parancsát.**

A betlehemi gyermekgyilkosságnak messze hatóak a tanulságai: Ellenségünk biztos módszerekkel találja meg emberi eszközeit, és nem mond le arról a tervéről, hogyha a „Fiút” nem sikerült elpusztítani, akkor a Krisztus követői ellen indít háborút. A csaták meg-megújuló rohammal indulnak, a háború azonban még nem zárult le.

*A betlehemi gyermekgyilkosság kedvelt témája a képzőművészetnek. Festők sokasága választotta megfestésre ezt a bibliai részletet. Legismertebbek: Duccio, Giotto, Fra Angelico, L. Chranach; a magyaroknál: Szinyei-Merse Pál és Gyárfás Jenő
A költészetben szintén megtaláljuk a nyomait. Leghíresebb Arany János: Ráchel és Ráchel siralma c. verse.*

Elhangzott: Sopron, 2015-04-20